

ZAPROSZENIE DO ZGŁASZANIA UWAG DOTYCZĄCYCH INICJATYWY (bez oceny skutków)

TYTUŁ INICJATYWY	Europejski system rachunków narodowych i regionalnych (nowelizacja)
WIODĄCA DG – ODPOWIEDZIALNY DZIAŁ	ESTAT – C1
PRAWDOPODOBNY RODZAJ INICJATYWY	Wniosek ustawodawczy – rozporządzenie
ORIENTACYJNY TERMIN	Przyjęcie przez Komisję: IV kw. 2026 r. Wejście w życie: III kw. 2029 r.
INFORMACJE DODATKOWE	Strona internetowa Eurostatu poświęcona europejskiemu systemowi rachunków narodowych i regionalnych

Dokument przeznaczony wyłącznie do celów informacyjnych. Nie przesądza on o ostatecznej decyzji Komisji co do tego, czy inicjatywa ta zostanie zrealizowana, ani o jej ostatecznej treści. Wszystkie opisane tu aspekty inicjatywy, w tym jej harmonogram, mogą ulec zmianie.

A. Kontekst polityczny, określenie problemu i analiza zgodności z zasadą pomocniczości

Kontekst polityczny

Rachunki narodowe są systemem kont i bilansów, które zapewniają szerokie i zintegrowane ramy służące opisowi gospodarki. Statystyki rachunków narodowych są obecnie przekazywane przez krajowe urzędy statystyczne do Eurostatu na podstawie wymogów europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych (ESA) 2010, zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 549/2013 („rozporządzenie ESA 2010”). Rozporządzenie ESA 2010 zapewnia państwom członkowskim wspólną i zharmonizowaną metodykę zestawiania rachunków narodowych oraz program transmisji danych określający wymogi i terminy dla przekazywania danych do Eurostatu.

Wymogi UE są dostosowane do systemu rachunków narodowych z 2008 r. (SNA 2008), międzynarodowych standardów statystycznych dotyczących zestawiania rachunków narodowych. Obecnie trwa rewizja SNA 2008 w celu uwzględnienia istotnych zmian gospodarczych, które miały miejsce w ostatnich latach, w szczególności w dziedzinie globalizacji i cyfryzacji, oraz w celu zaspokojenia rosnących potrzeb użytkowników co do wzięcia pod uwagę aspektów równości i zrównoważenia środowiskowego w rachunkach narodowych. Oczekuje się, że nowa wersja SNA zostanie zatwierdzona przez światową społeczność statystyczną w 2025 r. Wymogi UE trzeba będzie dostosować do nowej wersji SNA, aby zachować porównywalność między kluczowymi wskaźnikami makroekonomicznymi gospodarek UE i gospodarek spoza UE oraz zwiększyć spójność ze statystyką bilansu płatniczego (która zostanie dostosowana do nowej wersji SNA).

Problem, któremu ma zaradzić inicjatywa

Obecny europejski system rachunków narodowych i regionalnych, ESA 2010, wymaga zmian z kilku powodów:

- aby uwzględnić w ESA aspekty związane z globalizacją, cyfryzacją, dobrostanem i zrównoważonym rozwojem, które obecnie nie są wprost włączone w system i na które istnieje duże zapotrzebowanie ze strony użytkowników – ma to zasadnicze znaczenie dla zachowania przydatności ram ESA do celów analitycznych i politycznych oraz w kontekście zastosowań administracyjnych w UE;
- aby zachować zgodność z normami międzynarodowymi i SNA oraz porównywalność danych z gospodarkami spoza UE oraz
- aby zapewnić spójność ze statystyką bilansu płatniczego.

Prace koncepcyjne na szczeblu globalnym są na zaawansowanym etapie. Państwa członkowskie UE są w pełni świadome prawdopodobnych zmian w normach międzynarodowych, a kilka z nich uczestniczyło w pracach nad ich aktualizacją.

Podstawa działania UE (podstawa prawna i analiza zgodności z zasadą pomocniczości)

Podstawa prawna

Art. 338 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej stanowi, że Parlament Europejski i Rada, działając zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą, powinny uchwalić środki w celu tworzenia statystyk, jeżeli jest to konieczne do wykonywania działań Unii. Art. 338 określa wymogi w zakresie tworzenia statystyk UE i stanowi, że muszą one być zgodne z normami bezstronności, rzetelności, obiektywizmu, niezależności naukowej, efektywności pod względem kosztów oraz poufności informacji statystycznych.

Praktyczna potrzeba działania na poziomie UE

Każde państwo członkowskie UE jest odpowiedzialne za tworzenie i publikowanie statystyk publicznych dotyczących swojego terytorium. Aby umożliwić porównywanie tych statystyk między państwami członkowskimi, konieczna jest koordynacja na szczeblu UE za pomocą prawodawstwa i wytycznych dotyczących stosowanych definicji, źródeł i metodologii. Porównywalne statystyki mają zasadnicze znaczenie dla decydentów zarówno w państwach członkowskich, jak i na szczeblu UE.

Zasada pomocniczości ma zastosowanie, ponieważ nowa inicjatywa nie wchodzi w zakres wyłącznych kompetencji UE.

Planowane rozporządzenie obejmie przekazywanie danych z zakresu rachunków narodowych z państw członkowskich do Komisji oraz ramy metodologiczne dla tych danych, zapewniając tym samym porównywalność między państwami członkowskimi.

B. Co ma osiągnąć inicjatywa i w jaki sposób?

Ogólnym celem projektu jest wprowadzenie zmian w ESA 2010 pod kątem dostosowania rachunków narodowych w UE do nowego środowiska gospodarczego, postępów w badaniach metodologicznych oraz potrzeb użytkowników.

W związku z tym konieczne jest przyjęcie nowego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych w Unii Europejskiej. Nowe rozporządzenie nie uchyli od razu rozporządzenia (UE) nr 549/2013, ponieważ ESA 2010 będzie musiała być utrzymywana równolegle przez kilka lat w celach administracyjnych, jak miało to miejsce w przeszłości, kiedy wprowadzono ESA 2010.

Zaktualizowany system ESA powinien być właściwym punktem odniesienia dla metodologii tworzenia wysokiej jakości danych z zakresu rachunków narodowych niezbędnych do wspierania wdrażania głównych polityk UE.

Rewizja będzie również okazją do dalszej poprawy standardów ESA 2010 i ukierunkowania ich na różne obszary w UE.

Rachunki narodowe oparte na ESA są podstawowym narzędziem na poziomie europejskim, wykorzystywanym do głównych celów administracyjnych (np. zasobów własnych, procedury nadmiernego deficytu, funduszy strukturalnych) oraz do analizy koordynacji i ujednoczenia polityk gospodarczych państw członkowskich.

Aby osiągnąć cele określone w Traktacie o Unii Europejskiej i Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, a w szczególności cele unii gospodarczej i walutowej, ESA zapewnia instytucjom UE, rządów oraz podmiotom gospodarczym i społecznym zestaw zharmonizowanych i wiarygodnych statystyk, na których mogą opierać swoje decyzje.

Zmiany w ESA wynikają ze zmian w SNA 2008. Po każdej zmianie SNA następuje odpowiednia rewizja ESA, aby zachować ich zgodność pod względem definicji, reguł rachunkowości i klasyfikacji oraz zachować międzynarodową porównywalność między gospodarkami UE i spoza UE. Oczekuje się, że nowa wersja SNA (SNA 2025) zostanie opublikowana w marcu 2025 r. przez pięć organizacji międzynarodowych, które pracowały nad nowym podręcznikiem: Międzynarodowy Fundusz Walutowy, Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, Departament Statystyki Organizacji Narodów Zjednoczonych, Bank Światowy i Eurostat.

Zmiany w ESA 2010 wiążą się z aktualizacją metodologii i programu przekazywania danych, określonych odpowiednio w załączniku A i załączniku B do obowiązującego rozporządzenia ESA 2010.

Prawdopodobne skutki

Inicjatywa ta ma zasadnicze znaczenie dla aktualizacji ESA i wynikających z niej wskaźników (w tym produktu krajowego brutto (PKB), dochodu narodowego brutto (DNB) i innych kluczowych wskaźników polityki). Szereg planowanych zmian rozszerzy możliwości analityczne systemu i ma znaczenie dla kilku z sześciu naczelnych celów określonych w wytycznych politycznych dla Komisji na lata 2019–2024, w szczególności:

- Europejskiego Zielonego Ładu,
- Europy na miarę ery cyfrowej oraz

<ul style="list-style-type: none"> Gospodarki służącej ludziom. <p>Inicjatywa ta nie powinna wiązać się z żadnymi znaczącymi kosztami dla przedsiębiorstw, ponieważ większość dodatkowych informacji, które byłyby wymagane, można uzyskać z istniejących źródeł danych. Ze swojej strony Eurostat będzie wspierać krajowe urzędy statystyczne we wdrażaniu nowych funkcji, zapewniając dotacje i opracowując techniczne wytyczne dotyczące sporządzania zestawień, co już jest realizowane we współpracy z innymi organizacjami międzynarodowymi zaangażowanymi w aktualizację SNA (Organizacją Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, Międzynarodowym Funduszem Walutowym, Organizacją Narodów Zjednoczonych i Bankiem Światowym).</p>
<p>Monitorowanie w przyszłości</p> <p>Eurostat będzie nadal regularnie gromadzić metadane od państw członkowskich i sporządzać raporty roczne na temat jakości danych obejmujące kompletność, wiarygodność, aktualność i porównywalność. Komisja będzie również monitorować koszty ponoszone przez krajowe urzędy statystyczne przy opracowywaniu i tworzeniu statystyk, aby stosunek kosztów i korzyści był zrównoważony. Nie przewiduje się żadnych dodatkowych wymogów w zakresie sprawozdawczości.</p>
<p>C. Lepsze stanowienie prawa</p>
<p>Ocena skutków</p> <p>Ocena skutków nie zostanie przeprowadzona, jako że jest to inicjatywa techniczna i nie istnieją żadne warianty strategiczne. Proponowane rozporządzenie nie miałyby znaczących bezpośrednich skutków gospodarczych, środowiskowych ani społecznych, ani nie pociągałoby za sobą znacznych wydatków. Miałyby minimalny wpływ na małe, średnie lub duże przedsiębiorstwa.</p> <p>Aktualizacja ESA jest konieczna, aby zachować przydatność systemu i zapewnić, że będzie on nadal służył zakładanym celom. ESA powinna w jak największym stopniu zachować zgodność z SNA, tak aby dane UE były porównywalne z danymi zebranymi przez głównych partnerów międzynarodowych UE, przy jednoczesnym odpowiednim dostosowaniu do struktur gospodarek państw członkowskich. Procedura aktualizacji ESA ma charakter „standardowy” i miała już miejsce w przeszłości w następstwie aktualizacji SNA, ostatnio w 2013 r., kiedy to ESA 1995 zaktualizowano do ESA 2010, aby dostosować ją do nowo wprowadzonej wersji SNA 2008.</p>
<p>Strategia konsultacji</p> <p>Aktualizacja SNA wymagała konsultacji ze środowiskiem ekspertów na szczeblu globalnym. Do głównych zainteresowanych podmiotów należą krajowe urzędy statystyczne państw członkowskich UE, Europejski Bank Centralny, organizacje międzynarodowe, takie jak Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, Międzynarodowy Fundusz Walutowy, Bank Światowy i Organizacja Narodów Zjednoczonych oraz pracownicy naukowcy.</p> <p>Ponadto Eurostat konsultował się i będzie nadal prowadził szczegółowe konsultacje z ważnymi zainteresowanymi podmiotami za pośrednictwem swoich ram zarządzania statystyką europejską. Dzięki regularnym kontaktom dwustronnym z krajowymi urzędami statystycznymi, a także za pośrednictwem ich specjalnych grup ekspertów (grupy roboczej ds. rachunków narodowych, grupy roboczej ds. procedury nadmiernego deficytu oraz grupy dyrektorów ds. statystyk makroekonomicznych) Eurostat zyskuje wgląd w potrzeby w zakresie danych ze strony ważnych użytkowników. W 2022 r. Eurostat zorganizował również międzynarodową konferencję użytkowników wysokiego szczebla na temat aktualizacji SNA.</p> <p>Aby przygotować nowe rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych, konsultacje techniczne będą kontynuowane na szczeblu UE. Nowe rozporządzenie będzie w rzeczywistości aktualizacją istniejącego rozporządzenia i będzie zawierać zmiany techniczne mające na celu: (i) uwzględnienie nowych cech gospodarki wynikających głównie z globalizacji i cyfryzacji oraz (ii) rozszerzenie zakresu stosowania rozporządzenia ESA 2010, aby dostosować go do nowych potrzeb w zakresie pomiaru zrównoważonego rozwoju i równości. Nowe rozporządzenie powinno w dalszym ciągu w jak największym stopniu uwzględniać SNA.</p>
<p>Powody prowadzenia konsultacji</p> <p>Nie dotyczy</p>
<p>Grupa docelowa</p>